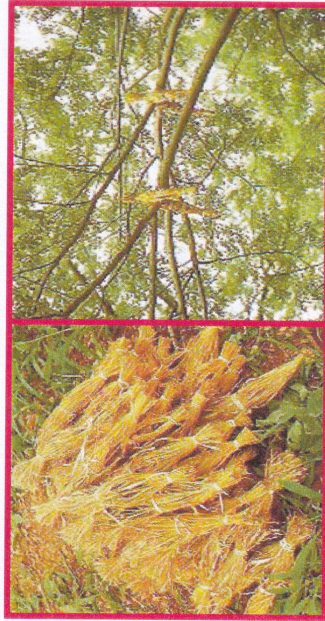

วิธีการปล่อยพันธุ์ครั้ง

ตัดครึ่งพันธุ์เป็นท่อน ยาวท่อนละประมาณ ๖-๗ นิ้วแล้วนำไปห่อ ฟาง และผูกเป็นดู่ๆ ไปแขวนคร่อมไว้บนกิ่งไม้ที่จะใช้ดีดยี่ครั้ง หรือใช้ท่อนครึ่งพันธุ์ผูกให้ชานกับความยาวของกิ่งปลดอยให้ตัวอ่อนคลานไป ตามความยาวของกิ่ง และผึ้งวงลงไปเปิดอกของกิ่งไม้เพื่อดูดกินน้ำเลี้ยงของต้นไม้ เมื่อลูกครึ่งกระจายเต็มกิ่งแล้ว ย้ายพันธุ์ไปกิ่งอื่นๆ ต้องปฏิบัติภายในเวลา ๒ สัปดาห์แล้วจึงเก็บครึ่งพันธุ์ลง ปริมาณครึ่งพันธุ์ที่ใช้ปล่อยจะต้องพอดีกับขนาดของต้นไม้นั้นด้วย ถ้าใช้ครึ่งพันธุ์น้อยไปก็จะได้ผลผลิตน้อยไม่คุ้มกัน แต่ถ้าใช้ครึ่งมากเกินไปต้นไม้ก็จะตาย ทั้งนี้ต้องการอาศัยความชำนาญเป็นพิเศษ โดยทั่วไปครึ่งพันธุ์ยี่ยาว ๑ ฟุต จะกระจายไปบนกิ่งไม้ ๑๒-๒๕ ฟุตหรือครึ่งพันธุ์ ๑ กิโลกรัมจะยาวประมาณ ๕-๑๐ ฟุต ไม่ยี่ต้นขนาดใหญ่ เช่น ตะคร้อ ก้ามปู ต้องใช้ครึ่งพันธุ์ถึง ๕๐ กิโลกรัมเป็นต้น

การใช้ประโยชน์จากครึ่ง

1. แสดงจากครึ่ง สปีโรไซท์ ดังนี้

- 1.1 ใช้เป็นยาสมุนไพร รักษาโรคโลหิตหิดจาก
 - 1.2 ใช้เป็นสีย้อมผ้าขนสัตว์ ผ้าไหม ไม่มีพิษภัย
 - 1.3 ใช้ทำสีแต่งอาหาร เช่น ขนม ผลไม้ ไม่มีพิษภัย
 - 1.4 ใช้ทำสีเครื่องสำอางเสริมสวย
- ### 2. เนื้อครึ่ง สปีโรไซท์ ดังนี้
- 2.1 ใช้ตามแตงผิวหน่วที่ทำด้วยไม้ เช่น เครื่องกลึง การช่างฝีมือเกี่ยวกับไม้ เนื้อครึ่งจะช่วยให้ไม้เรียบเป็นมันเงางาม เนื้อครึ่งที่ผสมสีใช้ทาผิวหน้าไม้ให้เป็นสีต่างๆ เช่น หัวไม้ที่ใช้ในการสร้างบ้านเรือน เครื่องเรือน ของเด็กเล่น เป็นต้น
 - 2.2 ใช้เป็นแกมภายในเครื่องเงิน เครื่องทองที่ใช้เป็นเครื่องประดับเครื่องใช้สวย เช่น ด้ามมีด ใช้ครึ่งเป็นแกมอยู่ข้างในแล้วหุ้มด้วยแผ่นเงินแผ่นทอง ใช้เป็นตัวเรือนสำหรับบิด เพชร พลอย ของเครื่องประดับ ต่างๆ
 - 2.3 เทลแล็กผสมกับผงทราย ใช้ในการทำหินเจียรใน
 - 2.4 ใช้เคลือบผิวโลหะให้มันดีตามต้องการ โดยทำโลหะนั้นให้มีความร้อน แล้วเอาเทลแล็กซึ่งผสมสีแล้วทากลงไป
 - 2.5 ใช้เป็นครึ่งประทับตราในการทอผ้าสตุ เป็นครึ่งหรือผสมกับกต่างๆ เป็นต้น

จัดทำโดย:

สำนักงานเกษตรอำเภอสบปราบ โทร: 054-296128

อีเมล: kaset_soprap@hotmail.com

การจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management)

การเพาะเลี้ยงครึ่ง
ประเด็น การอนุบาลครึ่ง

โดย

สำนักงานเกษตรอำเภอสบปราบ

จังหวัดลำปาง

กรมส่งเสริมการเกษตร

โทร: 054-296128

อีเมล:

kaset_soprap@hotmail.com

ความเป็นมา

อำเภอสนบปรอบเป็นอำเภอที่มีศักยภาพในการผลิต ครึ่งล้านโดยมีเกษตรกรผู้เลี้ยงครึ่งทั้งหมดจำนวน 1,580 ครั้งเลื่อนมีกาปลูกจากจตุรัสสำหรับเพาะเลี้ยงครึ่งประมาณ 2,000 ไร่ ครึ่งถือว่าเป็นแหล่งเศรษฐกิจตัวหนึ่ง ที่ทำรายได้ให้แก่ เกษตรกรของอำเภอสนบปรอบ แต่เนื่องจากสภาพอากาศ เปลี่ยนแปลง โลกไร้ร้อนขึ้นมีผลกระทบต่อการเพาะเลี้ยงครึ่งของ เกษตรกรอำเภอสนบปรอบ โดยปี 2553 ที่ผ่านมา เกษตรกรผู้ เพาะเลี้ยงครึ่งประสบปัญหาครึ่งตาย เนื่องจากอากาศร้อน ฝน แล้ง ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงครึ่งหลายรายต้องเป็นหนี้ เพื่อ แก้ปัญหาผลกระทบดังกล่าว สำนักงานเกษตรอำเภอสนบปรอบได้ ร่วมกับศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาครึ่งจังหวัดเชียงใหม่(ศูนย์ฝุ่ง)ได้ จัดทำโครงการลดองการอนุบาลพันธุ์ครึ่ง

สาเหตุการตายของครึ่งช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน

กรณีมีอุณหภูมิสูงเกิน 40 องศาเซลเซียส และความชื้น

สัมพัทธ์น่าจะทำให้ครึ่งครึ่งละลายตายปิดรูหายใจ ทำให้ตัว

ครึ่งตาย

เกิดจากไฟไหม้ และควันไฟปกคลุม

ต้นจามจุรีแตกใบอ่อนขึ้น

การอนุบาลครึ่ง

หลักการอนุบาลพันธุ์ครึ่งคือ หลีกเลี้ยงไม่ให้ครึ่งได้รับ ผลกระทบจากมลภาวะและอุณหภูมิที่สูงเกินไปในช่วงเดือน โดย การนำพันธุ์ครึ่งไปอนุบาลบนต้นถั่วมะแฮะช่วงเดือนธ.ค.-พ.ค.เป็น ระยะเวลา 6 เดือนและตัดพันธุ์ครึ่งกลับไปปล่อยบนต้นจามจุรี เหมือนเดิม

ขั้นตอนการอนุบาลพันธุ์ครึ่ง

ปลูกต้นถั่วมะแฮะในเรือนโรงพรางแสงอายุ 6-9 เดือน

บำรุงรักษาต้นมะแฮะโดยการใส่ปุ๋ยหมักเพื่อเพิ่มความอุดม

สมบูรณ์ของต้นและนำเลี้ยงซึ่งเป็นอาหารของตัวครึ่ง

นำพันธุ์ครึ่งที่เตรียมไว้มาปล่อยบนต้นมะแฮะ

เมื่อมีอุณหภูมิสูงให้พ่นน้ำเป็นฝอยเพื่อลดอุณหภูมิและเพิ่ม

ความชื้นสัมพัทธ์

การปล่อยครึ่งเพาะเลี้ยง

ต้นไม้ที่จะปล่อยครึ่งเพาะเลี้ยง จะต้องได้รับการรักษากิ่ง และตัด แต่งกิ่งล่วงหน้าให้ถูกวิธีการ ระยะเวลาในการตัดแต่งกิ่งล่วงหน้า ขึ้นอยู่กับชนิดของต้นไม้ ต้นไม้บางชนิดต้องตัดแต่งกิ่งล่วงหน้า เพียง 6 เดือน และบางชนิดต้องใช้เวลาถึง 18 เดือน เพื่อให้ได้กิ่ง อดว่อนพอดี ลูกครึ่งไม่สามารถนำกิ่งวงเจาะไปบนเปลือกที่ แห้งๆ ได้ ดังนั้นจึงอาศัยดูดูกิ่งบนกิ่งที่อดว่อน การตัดแต่งกิ่ง นอกจากจะทำให้กิ่งที่อดว่อนแล้ว ยังมีวัตถุประสงค์ให้เรือน อดกว่า มีกิ่งแตกใหม่จำนวนมาก เพื่อให้มีพื้นที่สำหรับครึ่ง เกาะมากๆ จะได้มีผลผลิตครึ่งสูง

ครึ่งพันธุ์ที่ใช้ปล่อย

จะต้องได้รับการคัดเลือกเฉพาะครึ่งพันธุ์ที่สมบูรณ์ปราศจาก

แมลงรบกวน และแก๊พอดี ก่อนที่ลูกครึ่งจะคัดลอกจากซากรัง

เก่าไม่เกิน ๗ วัน โดยสังเกตจากผิวหนังของครึ่งจะมีรอย

แตกกว้างเป็นต่อมๆ ประมาณ 2-3 สัปดาห์ ก่อนจนถึงเวลาที่ครึ่ง

จะออกตัวอดน และจะสังเกตเห็นจุดสีเหลืองส้มใต้ชั้นบริเวณผิว

ภายนอก เมื่อถึงครึ่งภายในจะเห็นช่องว่าง สำหรับลูกครึ่ง

เตรียมพร้อมที่จะคัดลอกออกจากซากรังเก่า